

УТВЪРЖДАВАМ: /П/

ДИРЕКТОР:
/ СИЛВИЯ ПЕХЛИВАНОВА/

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

I. Въведение и актуално състояние.

Преждевременното напускане на училище е сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на страната ни в средносрочен и дългосрочен план. Превенцията и преодоляването на проблема изисква всеобщи усилия на специалистите в ПГТ, както и интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието, личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България.

В Професионална гимназия по туризъм “Проф. д-р Асен Златаров”, гр. Бургас се обучават ученици в дневна и самостоятелна форма на обучение от община Бургас и други съседни общини. Обучават се и деца от различни етнически малцинствени групи. За намаляване броя на отпадналите ученици в ПГТ се прилагат всички образователни и възпитателни подходи, както и предвидените мерки и дейности за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа, гражданско образование и др., съобразно разработените политики на гимназията и актуалната нормативна уредба. За осъществяване на дейностите, гимназията разполага с допълнителен ресурс от двама училищни психолози и педагогически съветник. За прилагането на програмата от изключително значение е гарантирането на индивидуалния подход към всеки ученик/всеки отделен случай по превенция за намаляване на преждеременно напускане на училище, както и изграждането на система, гарантираща тясно сътрудничество и ефективно партньорство с други институции (ДСП/ОЗД, МВР, РЗИ, Община Бургас, НПО и др.).

В ПГТ се провежда последователна политика при решаване на проблемите на учениците и се прилага адекватна система за контрол, което води до успехи в задържането на учениците в системата на образованието. Доказателство за това е липсата на отпаднали ученици за учебната 2019/2020 г.

Настоящата програма е съобразена с конкретните специфични особености по проблематиката на ранното напускане и допускане на отсъствия без уважителни причини от учениците в ПГТ „Проф. д-р А. Златаров“ – Бургас. Програмата е разработена и предложена от педагогическия съветник и училищните психолози, които са с богат опит по проблематиката след анализиране на конкретните резултати от изминалите години и проблемните области.

II. Причини за ранното напускане от училище.

Ранното напускане на училище е обстоятелство, корените на които се търсят в комплексни причини, групирани в две основни категории – социално-икономически и образователни. Социално-икономически причини са един от основните фактори за отпадане от образователната система. Свързват се с родителска незаинтересованост, противоречия, конфликти, напрежение и кризи в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда, функционална неграмотност или ниско образование на родителите, непълни семейства, деца и ученици в риск от извършване на противообществени прояви, ученици с поведение, което е трудно или е в конфликт със закона, домашно насилие, незачитане правото на избор на децата, налагането на строги наказания. Ниските доходи не позволяват на много семейства да покрият разходите на своите деца за образование (за учебници, тетрадки, дрехи, храна, карти за пътуване и др.) и са една от главните причини за ранното напускане на училище. От друга страна има деца, които не посещават училище, защото са използвани за трудов ресурс и подпомагат формирането на семейния бюджет или участват в домакинската работа. Тук се включват и ученици, които помагат на своето семейство чрез грижа за някои от своите братя, сестри, по-възрастен човек или в домашното стопанство.

За преодоляване на образователните причини за отпадане от училище е необходимо създаване на благоприятна училищната среда и организация на учебния процес. За преодоляване на затруднения при усвояване на учебния материал; слаб интерес към учебния процес и произтичащото, наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители са необходими идентифициране, индивидуален подход, приобщаване, консултиране, екипна работа, междуинституционално сътрудничество и др.

Друг определящ причините фактор за риск от отпадане е възрастта на учениците 14 – 16 години и особеностите в психо-физическото развитие в този период.

При анализиране на причините довели до риск от отпадане за учениците в ПГТ, които са допуснали над 15 отсъствия без уважителни причини, може да се направи извод, че основните предпоставки са обусловени от фактори на семейната среда. Родителите не осъществяват достатъчен контрол и мотивиране на децата си за редовно присъствие, преодоляване на затрудненията и приобщаване в образователния процес. Прави впечатление, че половината от тези деца са отглеждани в непълно семейство, от един родител. По различни причини родителят, упражняващ родителските функции не е достатъчно значим авторитет за детето си или не допринася достатъчно за изграждането му като социално зряла, образована и отговорна личност. При много голяма част от децата в риск от отпадане, родителите не съдействат по необходимия начин на специалистите в училище и е трудно да бъдат привлечени в процеса на работа за приобщаване на децата им.

III. Цели на програмата

1.Обща цел: Създаване на подкрепяща среда за учениците в училище. Приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

2.Подцели:

2.1 Изграждане на мотивация за посещаване на училище и участие в живота на училищната общност.

2.2 Създаване на положителни нагласи към учебния процес.

2.3 Създаване на предпоставки и условия за изграждане на високообразовани и подготвени за живота в демократичното общество личности.

2.4 Изграждане на учениците като свободни и морални личности, способни да живеят и работят заедно, да общуват помежду си, да поемат отговорности в демократично гражданско общество.

2.5 Създаване на възможност учениците да развият творческите си заложби и способности. Да се осигури ефективна, качествена и достъпна подкрепа на ученици, застрашени от ранното напускане на училище, която осигурява пълноценна личностна реализация:

- Разнообразни дейности, насочени към удовлетворяване на желанията и потребностите на учениците;
- Прилагане на класноурочни, извънурочни и извънкласни форми на обучение и възпитание;
- Висококвалифицирани и мотивирани учители, работещи като екип от отговорни и развиващи се личности, проявяващи толерантност, загриженост и зачитане на човешкото достойнство;
- Работа с талантиви деца;
- Работа с деца в неравностойно социално положение;
- Работа с деца със специални образователни потребности;
- Работа с деца с различна етническа принадлежност;
- Уютна и функционална образователна среда.

IV. Задачи и дейности за реализиране на програмата.

1. Осигуряване на обща и допълнителна подкрепа на учениците в гимназията.
2. Функциониране на механизъм за идентификация на учениците, застрашени от ранно напускане на училище чрез индивидуални идеентификационни карти, подадени от класните ръководители на училищния психолог/педагогическия съветник.
3. Включване на ученици, застрашени от ранното напускане на училище в превантивни по отношение на отпадането дейности.
4. Осигуряване на достъп на всяко дете и ученик до подкрепа от психолог и/или педагогически съветник.
5. Ефективно включване на училищните и ресурсите на местната общност при реализиране на дейностите за превенция на отпадането от училище.
6. Разработване и прилагане на обучителни, извънкласни и извънучилищни програми/политики за мотивиране и задържане на децата, консултиране, професионално ориентиране и чрез активна работа със семейството.
7. Личностна подкрепа при обучителни затруднения и провеждане на консултации с ученици, застрашени от ранното напускане на училище, поради неусвоен учебен материал.
8. Индивидуална и групова възпитателна работа за приобщаване с ученици принадлежащи към различни етноси.
9. Прилагане на медиацията като способ за разрешаване на конфликти.
10. Ежемесечно подаване на справка в РУО за 5 и повече неизвинени отсъствия на ученик.
11. Действено ученическо самоуправление.

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ТУРИЗЪМ „ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ”

8001 Бургас, бул. Стефан Стамболов № 53
тел.: 056/54 59 03, e-mail: toh_bs@abv.bg, <http://pgtbs.com>

---

12. Сформиране на комисия от ученици, членове на ученически съвет, които да провеждат разговори с учениците, застрашени от отпадане.

13. Ученик, застрашен от ранното напускане на училище, да се насочва към училищния психолог/педагогически съветник за консултация.

14. Включване в извънкласни и извънучилищни дейности в съответствие с интересите и възможностите на застрашените ученици – конкурси, състезания, фестивали, благотворителни мероприятия, за да се развиват силните страни на личността им и да се постигне по-добра интеграция към образованието.

15. Мотивационна работа за задържане на ученика в училище.

16. Осъществяване на ефективен диалог между училището и семейството на застрашените от отпадане деца – периодични екипни срещи с родители на ученици в риск от отпадане с директор/зам.-директор, психолог/педагогически съветник, класния ръководител или други учители.

17. Осъществяване на партньорство между училището и всички заинтересовани страни на местно ниво за превенция на отпадането от образователната система.

18. Организиране на благотворителни мероприятия за подпомагане на застрашени и социално слаби деца.

19. Включване на родители в училищни мероприятия.

20. Индивидуални консултации на родителите.

21. Изготвяне на планове за личностна подкрепа на учениците, застрашени от отпадане;

22. Осъществяване на ефективен диалог с родителите на учениците, застрашени от отпадане.

23. Изграждане на система, гарантираща тясно сътрудничество и ефективно партньорство с други институции (ДСП, МВР, МКБПМН, РЗИ, Община Бургас и др.). Осъществяване на дейности от представители на външни институции с децата в училище;

24. Осъществяване на тясно сътрудничество с НПО, предоставящи социални услуги за деца на територията на община Бургас:

- Индивидуална социална работа с деца в риск, при които е нужна намеса и консултиране в семейството;
- Осъществяване на групов работен и тренинг от специалисти от Център за обществена подкрепа – гр. Бургас с ученици от ПГТ „Проф. д-р Асен Златаров“.

25. Приобщаване на ученици със специални образователни потребности и хронични заболявания, както и в неравностойно положение с оглед осигуряване на равнопоставеност и достъп до качествено образование и обучение, по-пълноценна подготовка за бъдещия обществен живот и реализация на пазара на труда.

V. Мерки за намаляване броя на отсъствията по неуважителни причини и задържане на учениците в училище.

1. Своевременно/периодично нанасяне на отсъствията от класните ръководители в бележниците на учениците.

2. Своевременно информиране на родителите чрез: ученическа книжка; телефонно обаждане; покана.

3. Изградена система за отчитане, контрол и ефективно партньорство за работа с учениците между педагогическите специалисти при допускане на отсъствия.

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ТУРИЗЪМ „ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ”

8001 Бургас, бул. Стефан Стамболов № 53
тел.: 056/54 59 03, e-mail: toh_bs@abv.bg, <http://pgtbs.com>

4. Насочване на ученици, допускащи отсъствия към училищния психолог/педагогическия съветник за консултации с цел засилване мотивацията за учебен труд и преодоляване на проблемно поведение.

5. Осъществяване на ефективен диалог между училището и семейството на учениците, които допускат отсъствия без уважителни причини с родителите им от психолог/педагогическия съветник и класния ръководител.

6. Изготвяне на планове за личностна подкрепа на учениците, допускащи отсъствия без уважителна причина с наложена санкция от ПС „Предупреждение за преместване в друго училище“.

7. Прилагане на утвърдената в ПГТ Процедура при отстраняване на ученици от учебни часове, поради възпрепятстване на учебния процес.

8. Наказателни мерки/санкции по правилника на училището при допуснати отсъствия по неуважителни причини и други нарушения.

9. Изслушване на учениците от директора на гимназията, застрашени от отпадане от образователната система преди налагане на санкция, като задължително се кани родител.

10. Участие на педагогически специалисти от ПГТ „Проф. д-р А. Златаров“ в квалификационни дейности свързани с ефективни подходи и методи за решаване на проблема.

11. Учителите да използват и прилагат разнообразни форми и методи на преподаване и оценяване.

12. Съгласуване на графика за учебните занятия с разписанието на автобусите за пътуващите ученици от съседни общини.

13. Включване в извънкласни и извънучилищни дейности в съответствие с интересите и възможностите на учениците – конкурси, състезания, фестивали и др.

14. Организиране на благотворителни мероприятия от учениците на ПГТ „Проф. д-р Асен Златаров“, като със средствата се подпомагат застрашени и социално слаби деца от гимназията.

15. Действащ ученически съвет за формиране на чувство за отговорност, гражданска позиция и самосъзнание:

- организиране на конкурси;
- номиниране/награждаване на ученик без отсъствия и клас без неизвинени отсъствия и др.

16. Прилагане на медиацията, като способ за разрешаване на конфликти.

17. Изготвени механизъм, план и правила за противодействие на училищния тормоз и функциониращ, ефективен Училищен координационен съвет.

18. Изготвен Етичен кодекс на училищната общност, публикуван в сайта на гимназията.

19. Изготвяне правила за поведение на паралелката, съобразени с Етичния кодекс.

20. Функционираща Етична комисия в ПГТ.

21. При възможност осигуряване на безплатни карти за пътуване на ученици от отдалечени малки населени места и от семейства с ниски доходи.

22. Извънкласни дейности.

23. Осигуряване на стипендии и финансово подпомагане за ученици.

24. В подхода си учителите/класните ръководители да стимулират учениците за превръщане на образованието в ценност и цел.

VI. Мероприятия с активно участие на ученици за прилагане на мерките за намаляване броя на отсъствията по неуважителни причини и задържане на учениците в училище:

- Празнично тържество за откриване на учебната година;
- Отбелязване на Деня на народните будители - 1 ноември;
- Отбелязване на 1-ви декември - Международен ден за борба срещу СПИН;
- Организиране на състезания по професии.
- Организиране на благотворителни мероприятия по случай Коледа и Великден;
- Инициатива от учениците за отбелязване 14 февруари-денят на влюбените;
- Отбелязване на 1-ви март;
- Отбелязване на „Деня на розовата фланелка” – против тормоза в училище;
- Отбелязване деня на толерантността;
- Дейности и мероприятия за отбелязване седмицата, посветена на толерантността;
- Активно участие на учениците за отбелязване Деня на Земята;
- Отбелязване на Международния ден на борбата срещу зависимости , съвместно РЗИ и МВР.;
- Съвместни дейности с ученици от други училища и институции;
- Организиране на спортни състезания и др;
- Празнично тържество по изпращане на зрелостниците.